

ADRODDIAD I BWYLLGOR CRAFFU GOFAL CYNGOR GWYNEDD

Dyddiad y Cyfarfod:	18fed Mawrth 2021
Teitl yr Eitem:	Safle Penrhos Pwllheli
Swyddog Cyswllt:	Arwel Wyn Owen – Pennaeth Cynorthwyol
Aelod :	Cyng. Dafydd Meurig

1. PWRPAS YR ADRODDIAD

Darparu diweddariad o ran safle Penrhos, Llanbedrog a'r cydweithio gyda phartneriaid Cymdeithas Tai Clwyd Alyn a Bwrdd Iechyd Betsi Cadwaladr.

2. CEFNDIR

- 2.1 Mewn cyfarfod cabinet a gynhaliwyd ar y 26ain o Fai 2020 cefnogwyd y bwriad i drosglwyddo ymrwymadau Cymdeithas Dai Pwyliaid i Gymdeithas Tai Clwyd Alyn er mwyn cynnal gwasanaethau ar safle Penrhos. Roedd y Cabinet yn flaenorol ym mis Ionawr 2020 wedi cymeradwyo cais gan Gymdeithas Dai Clwyd Alyn i weithredu o fewn ffiniau Gwynedd.

3. TRAFODAETH.

- 3.1 Yn ystod 2019 amlygodd Rheoleiddwyr Tai Llywodraeth Cymru nifer o risgiau llywodraethu o ran hyfywedd y Gymdeithas Dai Pwyliaid gan amlinellu'r heriau mewn *adroddiad rheoleiddio*. Datganwyd pryder nad oedd gan y Gymdeithas yr adnoddau ariannol digonol i fuddsoddi i wella cyflwr yr adeiladau er mwyn cydymffurfio gyda safonau isafswm disgwyliedig. Yn ystod yr un cyfnod fe wnaeth adroddiadau Archwiliaeth Gofal Cymru amlinellu'r angen i fuddsoddi i uchafu safon y ddarpariaeth gofal.

- 3.2 Wedi treulio amser yn chwilio am ddatrysiad ac yn gwerthuso gwahanol bosibiliadau penderfynodd Bwrdd Cymdeithas Dai Pwyliaid, mewn cyfarfod ar yr 2il o Fai 2020, nad oedd yn bosibl iddynt barhau i gynnal y gwasanaethau ac y byddai yn rhaid yn iddynt drosglwyddo'r safle yn ei gyfanrwydd i Gymdeithas Dai Clwyd Alyn i osgoi y perygl o fethdaliad.
- 3.3 Ar y 12fed o Fedi 2020 trosglwyddodd holl ymrwymïadau Cymdeithas Tai Pwyliaid i Gymdeithas Tai Clwyd Alyn. Roedd hyn yn cynnwys 93 o fflatiau cysgodol a Chartref Gofal / Nyrsio (42 gwely).
- 3.4 Fe wnaeth hyn ddiogelu dyfodol y safle yn ei chyfanrwydd. Er bod ymdrech i geisio diogelu dyfodol hir dymor y cartref gofal gyda chefnogaeth Cyngor Gwynedd a Bwrdd Iechyd Betsi Cadwaladr, daeth yn amlwg oherwydd lefel ansicrwydd a'r angen i fuddsoddi na fyddai modd cynnal y cartref ond llwyddwyd i sicrhau bod y cartref yn cau mewn ffordd drefnus gan gyfyngu effaith ar ddefnyddwyr a'u teuluoedd a sicrhau amser i adnabod lleoliadau eraill o'u dewis. Ar y 7fed o Ragfyr 2020 fe gaewyd y cartref ar ôl sicrhau cefnogaeth addas ar gyfer yr holl breswylwyr oedd yn parhau.
- 3.5 Mae'r Eiddo Gwarchod ar y safle bellach yn cael ei chynnal gan Gymdeithas Tai Clwyd Alyn fel rhan o'i darpariaeth Gofal Ychwanegol ac maent bellach yn edrych ar raglen fuddsoddi i ail-ddatblygu yr unedau er mwyn sicrhau eu bod yn cwrdd â safonau ac yn cyfarch angen lleol.

DADANSODDIAD ANGEN

- 3.6 Mae cydnabyddiaeth bod cyflenwad presennol o wâlâu gofal yn arbennig gwlâu nyrsio yn ardal Llyn yn annigonol, gan fod y farchnad yn fregus a chyfyngedig. Fel comisiynwyr gwasanaeth gwyddwn nad oes darpariaeth amgen digonol yn lleol ac ei bod yn annhebygol y byddai'r farchnad agored yn llenwi y bwch.

- 3.7 Yn ystod y 5 mlynedd diwethaf roedd Cartref Gofal Penrhos wedi datblygu yn adnodd pwysig i'r gymuned leol yn arbennig y ddarpariaeth gofal nyrsio. Mae'r darparwr nyrsio agosaf wedi lleoli yng Nghriccieth ond mae nifer o deuluoedd yn wynebu taith bellach i ganfod gwasanaeth addas.
- 3.8 Er yn siomedig nad oedd modd cynnal y cartref, mae Cymdeithas Tai Clwyd Alyn, Cyngor Gwynedd a Bwrdd Iechyd Betsi Cadwaladr yn parhau i gydweithio er mwyn ymchwilio'r posibilrwydd o allu darparu gwasanaethau gofal a llety o safon uchel mewn ffordd gynaliadwy, â'r holl bartneriaid, yn awyddus i ystyried modelau fyddai a photensial i drawsnewid y model gofal dros amser.
- 3.9 Mae Cyngor Gwynedd â'r Bwrdd Iechyd yn cydnabod bod canfod datrysiad yn flaenoriaeth gan ragweld y bydd y galw am ddarpariaeth i bobl hŷn ag anghenion arbenigol, ynghyd a darpariaeth ar gyfer rhai ac iechyd meddwl dwys/dementia yn cynyddu yn sylweddol i'r dyfodol.
- 4.0 Mae risgiau sylweddol i landlordiaid cymdeithasol o ran perchenogi cartrefi gofal. Nid oes unrhyw gymorth grantiau fel sy'n bodoli ar gyfer tai cymdeithasol, ac nid yw'n bosibl defnyddio benthyciad preifat sy'n rhwystr i gymdeithasau tai o ran defnyddio asedau gofal fel sicrwydd, sy'n cyfyngu ei gallu i fenthyc ar eiddo eraill. Yn gyffredinol, mae'r gwasanaethau preswyl a nyrsio yn faich o safbwynt cyllido cynaliadwy cymdeithasol dai.
- 4.1 Ymddengys y byddai angen cefnogaeth y Cyngor, a'r Bwrdd Iechyd a Llywodraeth Cymru os am geisio canfod datrysiad amgen.
- 4.2 Mae safle Penrhos yn cynnig nifer o gyfleoedd ac mae traddodiad o fod yn darparu gofal ar y safle. Y prif gyfyngiad o ran parhad y gwasanaeth oedd bod ansawdd a natur yr adeiladau yn anaddas ac anghydnaws a gofynion modern. Mewn sawl ystyr roedd y weledigaeth wreiddiol o ran darparu ystod o wasanaethau ar y llwybr gofal ar yr un safle yn un

blaengar iawn ac yn rhagflaenydd i'r cynlluniau tai gofal ychwanegol sydd wedi ymddangos yn ddiweddar.

- 4.3 Fel rhan o'r trosglwyddiad mae Cymdeithas Tai Clwyd Alyn wedi cadarnhau parodrwydd i gyd weithio gyda Chyngor Gwynedd a'r Bwrdd Iechyd o ran darparu gwasanaethau a'r defnydd o'r safle.
- 4.4 Yn ystod y blynyddoedd diweddar mae'r pwyslais ar gyd-gynhyrchiant a chyd-ddarparu wedi cynyddu a'r rhagolwg yw y bydd disgwyl i wasanaethau symud yn nes at y dyfodol.
- 4.5 Ymddengys bod angen *cyfle i ymchwilio i gyfleoedd ac i adnabod cost a'r pecyn ariannol fyddai ei angen gan geisio adnabod partneriaeth* rhwng Cyngor Gwynedd, y Bwrdd Iechyd a'r Gymdeithas Dai, gyda phob un yn cyfrannu i'w cryfderau.
- 4.6 Gwyddwn fod y rhagolygon poblogaeth ar gyfer yr ardal yn awgrymu y bydd y galw am ddarpariaeth gofal a nyrsio arbenigol yn cynyddu dros y blynyddoedd nesaf ac y bydd diffyg darpariaeth ar gyfer unigolion sy'n dioddef gyda chyflyrau iechyd meddwl a dementia. Mae Cyngor Gwynedd a'r Bwrdd Iechyd yn cydnabod heb atebion lleol y bydd yn rhaid i bobl deithio cryn bellter i dderbyn gwasanaeth gan gynyddu'r pwysau ar ardaloedd eraill a gwanhau cyswllt gyda theuluoedd a'r gymuned.
- 4.7 Mae cyfleoedd ehangach i archwilio dulliau newydd o weithredu ynghyd ar y modd o ddarparu gwasanaethau gofal ac iechyd at y dyfodol .

5. CAMAU NESAF

- 5.1 Rydym yn adnabod bod sicrhau gwasanaethau gofal addas, ac yn arbennig gwllâu gofal a nyrsio yn ardal Pen Llŷn yn flaenoriaeth er mwyn hyrwyddo lles unigolion bregus a chynnal gwasanaethau allweddol.

- 5.2 Bod manteision a chyfleoedd i gyd-weithio gyda'r Bwrdd Iechyd a Chymdeithas Dai Clwyd Alyn i ddatblygu atebion ar y cyd.
- 5.3 Bod natur ac ehangder y safle yn cynnig cyfleoedd i gydleoli ac ail - leoli gwasanaethau.
- 5.4 Bod galw am wasanaethau gofal cymdeithasol ac iechyd yn debygol o barhau a chynyddu ac y bydd disgwyl darpariaeth fwy arbenigol.
- 5.5 Bod cyfle i ystyried model amgen ar gyfer darparu gwasanaethau gofal ac iechyd ar y cyd gan ddilyn y patrwm sydd wedi gosod mewn ardaloedd eraill e.e. Penygroes.
- 5.6 Mae Cymdeithas Dai Clwyd Alyn wedi datgan ei bwriad a pharodrwydd i fuddsoddi er mwyn uwchraddio safon y tai gwarchod er mwyn bodloni ei gofynion rheoleiddio. Maent wedi cychwyn llunio 'Master Plan' gan edrych ar wahanol bosibiliadau a ellid ei chyflawni ar y safle petai adnoddau ar gael.